

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 6 d.*

„Apeliacinis skundas – SESV 102 straipsnis – Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi – Lojalumo nuolaida – Komisijos kompetencija – Reglamentas (EB) Nr. 1/2003 – 19 straipsnis“

Byloje C-413/14 P

dėl 2014 m. rugpjūčio 26 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Intel Corporation Inc., įsteigta Vilmingtone (Jungtinės Amerikos Valstijos), atstovaujama QC D. M. Beard ir solisitorių A. Parr ir R. Mackenzie,

apeliantė

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai T. Christoforou, V. Di Bucci, M. Kellerbauer ir N. Khan,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Association for Competitive Technology Inc., įsteigta Vašingtone (Jungtinės Amerikos Valstijos), atstovaujamai advokato J.-F. Bellis,

Union fédérale des consommateurs – Que choisir (UFC – Que choisir)

įstojusioms į bylą šalims pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kuriį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas), E. Juhász, M. Berger, M. Vilaras ir E. Regan, teisėjai A. Rosas, J. Malenovský, E. Levits, F. Biltgen, K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė W. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. birželio 21 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2016 m. spalio 20 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Intel Corporation Inc.* (toliau – *Intel*) prašo panaikinti 2014 m. birželio 12 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Intel / Komisija* (T-286/09, toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2014:547); juo Bendrasis Teismas atmetė ieškinį dėl 2009 m. gegužės 13 d. Komisijos sprendimo C (2009) 3726 *final* dėl procedūros pagal [EB] 82 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį (byla COMP/C-3/37.990 – *Intel*) (toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo.

Teisinis pagrindas

- 2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 25 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Nustatyti konkurencijos taisyklių pažeidimus tampa vis sunkiau, todėl siekiant veiksmingai apsaugoti konkurenciją reikia išplėsti Komisijos įgaliojimus tyrimo srityje. Visų pirma Komisijai turėtų būti suteikta teisė apklausti bet kurį asmenį, galintį turėti naudingos informacijos, ir užfiksuoti jo paaiškinimus. <...> Komisijos įgalioti pareigūnai turi turėti teisę prašyti bet kokios informacijos, susijusios su patikrinimo objektu ir tikslu.“

- 3 Šio reglamento 32 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Suinteresuotoms įmonėms turėtų būti suteikta teisė reikalauti, kad Komisija jas išklausytų, tretiesiems asmenims, kurių interesams sprendimas gali turėti įtakos, turėtų būti suteikta galimybė iš anksto pateikti savo pastabas, o priimtus sprendimus reikėtų skelbti viešai. Užtikrinant įmonės teisę į gynybą, ypač teisę susipažinti su bylos medžiaga, būtina užtikrinti verslo paslapčių apsaugą. Reikia užtikrinti ir informacijos, kuria keičiamasi tinkle, konfidencialumą.“

- 4 Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnyje „Įgaliojimas paimti paaiškinimus“ numatyta:

„1. Komisija, atlikdama šiuo reglamentu jai skirtas pareigas, gali apklausti bet kurį fizinį ar juridinį asmenį, sutinkantį būti apklaustu, ir surinkti su tiriamuoju objektu susijusią informaciją.

2. Jei 1 dalyje numatyta apklausa rengiama įmonės patalpose, Komisija informuoja valstybės narės, kurios teritorijoje jos yra, konkurencijos instituciją. Valstybės narės konkurencijos institucijos nurodymu, jos pareigūnai gali padėti Komisijos įgaliotiems pareigūnams ir kitiems lydintiesiems asmenims surengti apklausą.“

- 5 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal [EB] 81 ir 82 straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 81) 3 straipsnyje „Įgaliojimas priimti pareiškimus“ numatyta:

„1. Kai Komisija apklausia asmenį jam sutinkant pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 19 straipsnį, apklausos pradžioje ji turi nurodyti apklausos teisinį pagrindą ir tikslą bei priminti apie savanorišką apklausos pobūdį. Ji taip pat informuoja apklausiamą asmenį apie savo ketinimus įrašyti apklausą.

2. Apklausa gali būti vykdoma bet kokiomis priemonėmis, įskaitant telefoną ar elektronines priemones.

3. Komisija gali įrašyti apklausiamų asmenų pareiškimus bet kokia forma. Bet kokio įrašo ar užrašų kopija turi būti pateikta apklausiamam asmeniui patvirtinti. Kai būtina, Komisija nustato terminą, per kurį apklausiamas asmuo gali pranešti jai bet kokius pareiškimų pakeitimus.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 6 *Intel* yra pagal Amerikos teisę įsteigta įmonė, užsiimanti centrinių procesorių ([anglų k. *central processing units*], toliau – CPU), lustų rinkinių (anglų k. *chipsets*) ir kitų puslaidininkių sudedamųjų dalių projektavimu, kūrimu, gamyba ir pardavimu, taip pat kurianti platformoms skirtus sprendinius, susijusius su duomenų tvarkymu ir ryšio įrenginiais.
- 7 Šioje byloje nagrinėjama rinka yra procesorių, konkrečiai kalbant, CPU x86, rinka. x86 architektūra yra *Intel* sukurtas jos gaminamų CPU standartas ir užtikrina *Windows* ir *Linux* operacinių sistemų veikimą.
- 8 2000 m. spalio 18 d. *Advanced Micro Devices, Inc.* (toliau – AMD) pateikus oficialų skundą, kuris buvo papildytas 2003 m. lapkričio 26 d., 2004 m. gegužės mėn. Komisija pradėjo tyrimų seriją ir 2005 m. liepos mėn. atliko patikrinimus tam tikrose *Intel* patalpose, be kita ko, Vokietijoje, Ispanijoje, Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje, taip pat kelių jos klientų patalpose Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje.
- 9 2007 m. liepos 26 d. Komisija pateikė *Intel* pranešimą apie kaltinimus, susijusį su jos elgesiu penkių didelių kompiuterinės įrangos gamintojų (anglų k. *Original Equipment Manufacturer*, toliau – OEM) atžvilgiu, būtent *Dell*, *Hewlett-Packard Company (HP)*, *Acer Inc.*, *NEC Corp.* ir *International Business Machines Corp. (IBM)*. *Intel* į jį atsakė 2008 m. sausio 7 d., o išklausa buvo surengta 2008 m. kovo 11 ir 12 d.
- 10 2008 m. liepos 17 d. Komisija pateikė *Intel* papildomą pranešimą apie kaltinimus, susijusį su jos elgesiu *Media-Saturn-Holding GmbH* (toliau – MSH), elektroninių prietaisų gamintojos ir didžiausios stalinių kompiuterių platintojos Europoje, taip pat *Lenovo Group Ltd.* (toliau – *Lenovo*) ir OEM atžvilgiu. Šiame pranešime buvo naujų įrodymų, susijusių su *Intel* elgesiu dėl tam tikrų OEM, įtrauktų į 2007 m. liepos 26 d. pranešimą apie kaltinimus. *Intel* neatsakė į jį per nustatytą terminą.
- 11 Ginčijamame sprendime Komisija aprašė dviejų rūšių *Intel* elgesį savo prekybos partnerių atžvilgiu, t. y. sąlygines nuolaidas ir „nepaslėptus apribojimus“ [(anglų k. *naked restrictions*)], kuriais siekiama pašalinti konkurentą AMD iš CPU x86 rinkos. Pirmasis elgesys pasireiškė nuolaidų suteikimu keturioms OEM, šiuo atveju – *Dell*, *Lenovo*, HP ir NEC, su sąlyga, kad šios įmonės pirks iš jos visus arba beveik visus savo CPU x86. Antrasis elgesys pasireiškė mokėjimais OEM su sąlyga, kad jos atidės, apribos tam tikrų produktų su AMD CPU prekybą ar jų atsisakys.
- 12 Atsižvelgdama į šiuos argumentus Komisija padarė išvadą, jog laikotarpiu nuo 2002 m. spalio mėn. iki 2007 m. gruodžio mėn. buvo daromas vienas ir tęstinis SESV 102 straipsnio ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 52 t., p. 3) 54 straipsnio pažeidimas, todėl skyrė *Intel* 1,06 mlrd. eurų baudą.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 13 2009 m. liepos 22 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Intel* ieškinį, juo ši, remdamasi devyniais pagrindais, prašė panaikinti ginčijamą sprendimą.
- 14 2009 m. lapkričio 2 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo dokumentą, kuriuo *Association for Competitive Technology* (toliau – ACT) paprašė leisti įstoti į šią bylą *Intel* pusėje. 2010 m. birželio 7 d. sprendimu jai buvo leista įstoti į bylą.

- 15 Grįsdama ieškinio pirmąjį pagrindą, siejamą su horizontaliais klausimais dėl Komisijos atliktų teisinių vertinimų, *Intel* ginčijo įrodinėjimo pareigos paskirstymą ir reikalaujamų įrodymų lygį, kaip atlygis už išimtinį tiekimą sutartų nuolaidų ir mokėjimų teisinį kvalifikavimą, taip pat mokėjimų, kuriuos Komisija pavadino „nepaslėptais apribojimais“ ir kuriais siekta, kad OEM atidėtų, apribotų prekybą produktais su AMD CPU ar atsisakytų jos, teisinį kvalifikavimą.
- 16 Iš esmės skundžiamo sprendimo 79 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad *Dell*, HP, NEC ir *Lenovo* suteiktos nuolaidos – tai nuolaidos už išimtinumą, nes jos siejamos su sąlyga, kad klientas pirks iš *Intel* arba visus jam reikalingus CPU x86, arba didelę jam reikalingos produkcijos dalį. Be to, skundžiamo sprendimo 80–89 punktuose Bendrasis Teismas nurodė, kad tokios nuolaidos kvalifikavimas kaip piktnaudžiavimo nepriklauso nuo bylos aplinkybių analizės, kuria siekiama įrodyti, kad ji gali apriboti konkurenciją.
- 17 Skundžiamo sprendimo 172–197 punktuose Bendrasis Teismas išsamumo sumetimais nusprendė, kad išanalizavusi nagrinėjamo atvejo aplinkybes Komisija teisiniu požiūriu pakankamai įrodė, jog nuolaidos ir mokėjimai už išimtinumą, kuriuos *Intel* taikė *Dell*, HP, NEC, *Lenovo* ir MSH, galėjo riboti konkurenciją.
- 18 Dėl ieškinio antrojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Komisija neįrodė turinti teritorinę kompetenciją taikyti SESV 101 ir 102 straipsnius veiksams *Acer* ir *Lenovo* atžvilgiu, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 244 punkte visų pirma manė, kad norint pateisinti Komisijos kompetenciją pagal viešąją tarptautinę teisę pakanka įrodyti arba veiksmų apibrėžtą poveikį, arba jų įgyvendinimą Europos Sąjungoje. Toliau skundžiamo sprendimo 296 punkte jis nusprendė, kad esminis, numatomas ir iš karto atsirandantis poveikis, kurį *Intel* elgesys galėjo daryti Europos ekonominėje erdvėje (EEE), leidžia pateisinti Komisijos kompetenciją. Galiausiai skundžiamo sprendimo 314 punkte jis padarė išvadą, kad ši kompetencija pateisinama ir tuo, jog taip buvo elgiamasi Sąjungos ir EEE teritorijoje.
- 19 Grįsdama ieškinio trečiąjį pagrindą, siejamą su Komisijai inkriminuojamais procedūros pažeidimais, *Intel*, be kita ko, pareiškė, kad pažeista jos teisė į gynybą, nes nebuvo užprotokoluota susitikimo su D1, nors tam tikra su tuo susitikimu susijusi informacija galėjo būti panaudota kaip kaltę paneigiantys įrodymai. Ji taip pat teigė, kad Komisija nepagrįstai atsisakė surengti antrą išklusymą ir perduoti tam tikrus AMD dokumentus, kurie galėjo būti svarbūs *Intel* gynybai.
- 20 Iš pradžių skundžiamo sprendimo 618 punkte Bendrasis Teismas manė, kad aptariamas susitikimas nebuvo formali apklausa, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį, ir kad Komisija neprivalėjo atlikti tokios apklausos. Remdamasis tuo, tame punkte jis padarė išvadą, kad Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnis šioje byloje netaikytinas, todėl argumentas, susijęs su toje nuostatoje įtvirtintų formalumų pažeidimu, neturi reikšmės.
- 21 Paskui skundžiamo sprendimo 621 ir 622 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad net jei Komisija pažeidė gero administravimo principą, kai neparengė dokumento, kuriame būtų nurodyta trumpa per minėtą susitikimą nagrinėtų temų santrauka ir jo dalyvių pavardės, vis dėlto ji ištaisė šį procedūros trūkumą, pateikdama *Intel* nekonfidencialią vidaus rašto, susijusio su šiuo susitikimu, versiją.
- 22 Kiek tai susiję su ieškinio ketvirtuoju pagrindu, grindžiamu tariamomis klaidomis vertinant veiksmus OEM ir MSH atžvilgiu, Bendrasis Teismas atmetė visus skundžiamo sprendimo 665, 894, 1032, 1221, 1371 ir 1463 punktuose *Intel* pateiktus kaltinimus dėl *Dell*, HP, NEC, *Lenovo*, *Acer* ir MSH.
- 23 Dėl ieškinio penktojo pagrindo, kuriuo *Intel* užginčijo bendros strategijos, kuria siekta užkirsti AMD kelią prie svarbiausių pardavimo kanalų, buvimą, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 1551 ir 1552 punktuose nusprendė, kad teisiniu požiūriu Komisija iš esmės pakankamai įrodė, jog *Intel* mėgino nuslėpti antikonkurencinį savo veiksmų pobūdį ir vykdė bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie minėtų pardavimo kanalų.

- 24 Dėl ieškinio šeštojo pagrindo, kad Komisija esą neteisingai taikė 2006 m. Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gaires (OL C 210, 2006, p. 2), skundžiamo sprendimo 1598 punkte Bendrasis Teismas, be kita ko, pažymėjo, kad nei pagal teisinio saugumo principą, nei pagal nusikaltimų ir bausmių teisėtumo principą Komisijai nedraudžiama nuspręsti priimti ir taikyti naujų baudų apskaičiavimo gairių net ir po pažeidimo padarymo. Be to, tame punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad veiksmingas konkurencijos taisyklių taikymas pateisina tai, kad įmonė turi atsižvelgti į galimai pasikeitusią bendrą Komisijos konkurenciją politikos baudų srityje, susijusią tiek su baudų apskaičiavimo metodu, tiek su jų dydžiu.
- 25 Dėl ieškinio septintojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad SESV 102 straipsnis tariamai nebuvo pažeistas tyčia ar dėl aplaidumo, skundžiamo sprendimo 1602 ir 1603 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, jog *Intel* negalėjo nežinoti, kad jos elgesys yra antikonkurencinio pobūdžio ir kad ginčijamame sprendime pateikti įrodymai teisiniu požiūriu pakankamai patvirtina, jog ji vykdė bendrą ilgalaikę strategiją, kuria siekė užkirsti AMD kelią prie strateginiu požiūriu svarbiausių pardavimo kanalų, ir stengėsi nuslėpti antikonkurencinį savo elgesio pobūdį.
- 26 Dėl ieškinio aštuntojo pagrindo, grindžiamo tariamai neproporcingu skirtos baudos pobūdžiu, skundžiamo sprendimo 1614–1616 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad ankstesni Komisijos sprendimai negali būti teisinis pagrindas skiriant baudas konkurencijos srityje ir kad bet kuriuo atveju sprendimai, kuriais rėmėsi *Intel*, nėra reikšmingi atsižvelgiant į vienodo požiūrio principą laikymąsi. Be to, priešingai, nei teigė *Intel*, skundžiamo sprendimo 1627 ir 1628 punktuose Bendrasis Teismas priminė, kad nustatydamą pažeidimo sunkumą Komisija neatsižvelgė į konkretų jo poveikį rinkai.
- 27 Galiausiai dėl ieškinio devintojo pagrindo, kurį nurodant buvo siekiama, kad Bendrasis Teismas, įgyvendindamas savo neribotą jurisdikciją, sumažintų baudos dydį, skundžiamo sprendimo 1647 punkte teismas nusprendė, kad nė vienas iš *Intel* pateiktų kaltinimų, argumentų ir nė viena iš nurodytų teisinių ir faktinių aplinkybių neleidžia daryti išvados, kad skirta bauda yra neproporcinga. Iš tikrųjų tame punkte Bendrasis Teismas teigė, kad bauda atitinka nagrinėjamo atvejo aplinkybes, ir pažymėjo, kad ji gerokai mažesnė nei Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta 10 % maksimali riba.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 28 *Intel* Teisingumo Teismo prašo:
- visiškai arba iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - visiškai arba iš dalies panaikinti ginčijamą sprendimą,
 - panaikinti arba gerokai sumažinti skirtą baudą,
 - nepatenkinus šių reikalavimų, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo sprendimą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi šiame teisme ir Bendrajame Teisme išlaidas.
- 29 Komisija Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš *Intel* bylinėjimosi išlaidas.

30 ACT Teisingumo Teismo prašo:

- visiškai patenkinti *Intel* apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Komisijos sumokėti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant apeliacinį skundą ir ieškinį dėl panaikinimo.

Dėl apeliacinio skundo

31 Grįsdama savo apeliacinį skundą *Intel* nurodo šešis pagrindus. Nurodydama apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą *Intel* teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai neišnagrinėjo ginčijamų nuolaidų, atsižvelgdamas į visas svarbias aplinkybes. Nurodydama apeliacinio skundo antrąjį pagrindą *Intel* tvirtina, kad Bendrasis Teismas, vertindamas pažeidimo 2006 ir 2007 m. konstatavimą, padarė teisės klaidą, be kita ko, kiek tai susiję su ginčijamų nuolaidų rinkos aprėpties per tuos dvejus metus vertinimu. Nurodydama apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą *Intel* tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, teisiškai kvalifikuodamas *Intel* nuolaidas už išimtinumą, suderėtas su HP ir *Lenovo*. Nurodydama apeliacinio skundo ketvirtąjį pagrindą *Intel* teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai padarė išvadą, jog apklausdama D1 Komisija nepadarė esminio procedūros pažeidimo, turėjusio įtakos jos teisei į gynybą. Apeliacinio skundo penktasis pagrindas grindžiamas tuo, kad Bendrasis Teismas esą klaidingai įvertino kriterijus, susijusius su Komisijos kompetencija dėl *Intel* susitarimų su *Lenovo* 2006 m. ir 2007 m. Galiausiai nurodydama apeliacinio skundo šeštąjį pagrindą *Intel* Teisingumo Teismo prašo taikant proporcingumo principą ir Komisijos Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių netaikymo atgal principą panaikinti arba gerokai sumažinti skirtą baudą.

Dėl apeliacinio skundo penktojo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai įvertino kriterijus, susijusius su Komisijos kompetencija dėl 2006 m. ir 2007 m. „Intel“ susitarimų su „Lenovo“

Šalių argumentai

- 32 Nurodydama apeliacinio skundo penktąjį pagrindą, kurį reikia nagrinėti pirmą, nes jis susijęs su Komisijos kompetencija, *Intel* visų pirma teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai patvirtino Komisijos kompetenciją taikyti SESV 102 straipsnį *Intel* su Kinijos įmone *Lenovo* 2006 m. ir 2007 m. sudarytiems susitarimams. Antikonkurencinių veiksmų atlikimo vieta grindžiamas kriterijus (toliau – įgyvendinimo kriterijus) ir kriterijus, grindžiamas šių veiksmų apibrėžtu poveikiu Sąjungoje (toliau – apibrėžto poveikio kriterijus), iš tikrųjų negali būti laikomi Komisijos kompetencijos šioje byloje pagrindu.
- 33 Skundžiamo sprendimo 311 punkte Bendrasis Teismas taip pat esą neteisingai nusprendė, kad šių susitarimų įgyvendinimas gali būti įrodytas veiksmis, turėjusiais įtakos klientų planams dėl pardavimų pirkėjams visame pasaulyje, įskaitant EEE. Tačiau ši aplinkybė neleidžia suteikti Komisijai kompetencijos remiantis įgyvendinimo kriterijumi, nes ginčijami veiksmai nebuvo atliekami EEE ir joje *Intel* nepardavė produktų *Lenovo*.
- 34 Be to, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai apibrėžto poveikio kriterijų leido taikyti nustatant Komisijos kompetenciją. *Intel* nuomone, pagal jurisprudenciją kompetencija gali būti nustatyta tik remiantis įgyvendinimo kriterijumi.
- 35 Toliau *Intel* teigia, kad net darant prielaidą, jog apibrėžto poveikio kriterijus iš tikrųjų būtų taikytinas, nagrinėjamu atveju jis negalėtų pateisinti Komisijos kompetencijos. Šiuo klausimu ji remiasi 2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *InnoLux / Komisija* (T-91/11, EU:T:2014:92) 87 punktu, kuriame Bendrasis

Teismas nusprendė: jei sudedamosios dalys pirmiausia parduodamos nepriklausomiems pirkėjams už EEE ribų, sąsaja tarp vidaus rinkos ir pažeidimo yra pernelyg silpna. Remdamasi tuo *Intel* daro išvadą, kad nebuvo įmanoma numatyti, jog su *Lenovo* sudaryti susitarimai dėl CPU, skirtų tiekti į Kiniją, padarys EEE teritorijoje greitą ir didelį poveikį. Be to, net jei nustatant kompetenciją pakaktų netiesioginio poveikio, 2006 m. ir 2007 m. susitarimai su *Lenovo* nebūtų galėję sukelti didelio poveikio EEE teritorijoje.

- 36 *Intel* taip pat mano, kad skundžiamo sprendimo 289 punkte Bendrasis Teismas neteisėtai perkėlė jai įrodinėjimo pareigą, kai nurodė įrodyti, jog visi numatyti pardavimai buvo susiję su Europos, Viduriniųjų Rytų ir Afrikos regiono dalimis už EEE ribų
- 37 Galiausiai *Intel* pabrėžia, kad dėl Komisijos požiūrio gali kilti kompetencijos kolizija su kitomis konkurencijos institucijomis ir reali grėsmė būti nubaustai du kartus.
- 38 ACT iš esmės pritaria *Intel* argumentams. Ji, be kita ko, teigia, kad iš SESV 102 straipsnio teksto ir 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija* (89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ir 125/85–129/85, EU:C:1988:447) suformuotos jurisprudencijos matyti, jog būtina įrodyti, kad konkurencija bendrojoje rinkoje ribojama dėl aptariamo elgesio.
- 39 Komisija mano, kad ši apeliacinio skundo penktąjį pagrindą reikia atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 40 Skundžiamo sprendimo 244 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisijos kompetencija pagal viešąją tarptautinę teisę konstatuoti elgesį už Sąjungos ribų ir nubausti už jį gali būti nustatyta arba remiantis įgyvendinimo kriterijumi, arba apibrėžto poveikio kriterijumi, paskui patikrino Komisijos kompetenciją šioje byloje, atsižvelgdamas į apibrėžto poveikio kriterijų ir papildomai – į įgyvendinimo kriterijų.
- 41 Šiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti, pirma, *Intel* ir ACT argumentą, kad Bendrasis Teismas neteisingai pripažino, jog apibrėžto poveikio kriterijus gali būti Komisijos kompetencijos pagrindas.
- 42 Šiuo klausimu reikia priminti, kaip tai daro generalinis advokatas savo išvados 288 punkte, kad SESV 101 ir 102 straipsniuose įtvirtintomis Sąjungos konkurencijos taisyklėmis siekiama aprėpti įmonių kolektyvinius ar vienašalius veiksmus, kuriais ribojama konkurencija vidaus rinkoje. Iš tiesų pagal SESV 101 straipsnį draudžiami susitarimai ar veiksmai, kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas „vidaus rinkoje“, o pagal SESV 102 straipsnį draudžiamas piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi „vidaus rinkoje arba didelėje jos dalyje“.
- 43 Dėl SESV 101 straipsnio taikymo taip pat buvo nuspręsta, jog tai, kad susitarime dalyvaujanti įmonė yra trečiojoje šalyje, netrukdo taikyti šios nuostatos, jei toks susitarimas sukelia pasekmių vidaus rinkoje (1971 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Béguelin Import*, 22/71, EU:C:1971:113, 11 punktą).
- 44 Be to, reikia priminti, kad, siekdamas pateisinti įgyvendinimo kriterijaus taikymą, Teisingumo Teismas pažymėjo: jeigu konkurencijos teisėje nustatytų draudimų taikymas priklausytų nuo kartelio sudarymo vietos, įmonėms tikrai būtų suteikta galimybė nesunkiai išvengti minėtų draudimų (pagal analogiją žr. 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. / Komisija*, 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ir 125/85–129/85, EU:C:1988:447, 16 punktą).
- 45 Apibrėžto poveikio kriterijumi siekiama to paties tikslo, būtent – aprėpti veiksmus, kurie, nors ir nebuvo atliekami Sąjungos teritorijoje, bet jų antikonkurencinis poveikis gali pasireikšti Sąjungos rinkoje.

- 46 Taigi *Intel*, palaikoma ACT, neteisingai tvirtina, kad apibrėžto poveikio kriterijus negali būti Komisijos kompetencijos pagrindas.
- 47 Vadinasi, ši argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.
- 48 Antra, reikia išnagrinėti papildomą *Intel* argumentą, kad net darant prielaidą, jog apibrėžto poveikio kriterijus taikytinas nagrinėjamu atveju, Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad 2006 m. ir 2007 m. su *Lenovo* sudaryti susitarimai darė EEE iš karto atsirandantį, esminį poveikį, kurį galima numatyti. *Intel* šiuo atžvilgiu atkreipia dėmesį į tariamai ribotą atitinkamų produktų kieki.
- 49 Visų pirma reikia pažymėti, kad, kaip skundžiamo sprendimo 233 ir 258 punktuose nusprendė Bendrasis Teismas, apibrėžto poveikio kriterijus leidžia pateisinti Sąjungos konkurencijos teisės taikymą atsižvelgiant į viešąją tarptautinę teisę, jeigu galima numatyti, kad aptariamas elgesys iš karto padarys Sąjungoje esminį poveikį.
- 50 Taip pat svarbu pažymėti, kaip tai padarė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 268 ir 280 punktuose, kad nustatant, ar Komisija turi kompetenciją kiekvienu konkrečiu atveju taikyti Sąjungos konkurencijos teisę, reikia atsižvelgti būtent į nagrinėjamos įmonės ar įmonių elgesį.
- 51 Toliau tiek, kiek *Intel* kaltina Bendrąjį Teismą nusprendus, jog buvo galima numatyti, kad su *Lenovo* sudaryti susitarimai dėl į Kiniją skirtų tiekti CPU iš karto padarys poveikį EEE, reikia pažymėti, viena vertus, kad skundžiamo sprendimo 251, 252 ir 257 punktuose Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, jog pakanka atsižvelgti į galimą elgesio poveikį konkurencijai, kad su numatomumu reikalavimu susijusi sąlyga būtų tenkinama.
- 52 Kita vertus, kadangi skundžiamo sprendimo 255 punkte Bendrasis Teismas iš esmės konstatavo, kad *Intel* elgesys *Lenovo* atžvilgiu buvo dalis bendros strategijos, kuria siekta, kad nė vienas *Lenovo* nešiojamas kompiuteris su AMD CPU nebūtų prieinamas rinkoje, įskaitant EEE, skundžiamo sprendimo 277 punkte jis, nepadaręs teisės klaidos, nusprendė, jog *Intel* elgesys galėjo padaryti iš karto atsirandantį poveikį EEE.
- 53 Taigi šis argumentas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.
- 54 Galiausiai *Intel* nurodo, kad Bendrasis Teismas klaidingai pripažino, jog su *Lenovo* sudaryti susitarimai dėl į Kiniją skirtų tiekti CPU galėjo daryti esminį poveikį EEE rinkai, nors šių susitarimų poveikis buvo nedidelis.
- 55 Šiuo klausimu pakanka pažymėti, kad Bendrasis Teismas nusprendė, jog *Intel* elgesys *Lenovo* atžvilgiu buvo bendros strategijos, kuria siekta užkirsti AMD prieigą prie svarbiausių pardavimo kanalų, dalis; beje, apeliaciniame skunde *Intel* neginčija šios aplinkybės.
- 56 Taigi, atsižvelgiant į šio sprendimo 50 punkte išdėstytus argumentus, galima daryti išvadą, kad Bendrasis Teismas galėjo nepadaręs teisės klaidos nuspręsti, kad, esant tokiai *Intel* įgyvendinamai strategijai, vertinant, ar elgesio poveikis Sąjungos ir EEE rinkoms yra esminis, reikėjo atsižvelgti į bendrą įmonės elgesį.
- 57 Kaip pažymi Komisija, taikant kitokį požiūrį bendras antikonkurencinis elgesys, galintis daryti poveikį rinkos struktūrai EEE, būtų dirbtinai išskaidytas į kelis atskirus veiksmus, ir taip galėtų būti išvengta Sąjungos kompetencijos taikymo.
- 58 Vadinasi, šio sprendimo 54 punkte nurodytas argumentas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

- 59 Trečia, dėl *Intel* argumento, kad skundžiamo sprendimo 289 punkte Bendrasis Teismas neteisėtai perkėlė jai įrodinėjimo pareigą, pakanka konstatuoti, jog jis pagrįstas neteisingu skundžiamo sprendimo suvokimu. Iš tikrųjų, kaip matyti iš to sprendimo 286–289 punktų, Bendrasis Teismas konstatavo, kiek tai susiję su tam tikrų kompiuterių tiekimo atidėjimu visame pasaulyje, kad iš jo turimų duomenų buvo aišku, jog šių kompiuterių pardavimai buvo planuojami Europos, Viduriniųjų Rytų ir Afrikos regione, kurio labai svarbią dalį užima EEE, o to pakanka bent galimam poveikiui EEE konstatuoti.
- 60 Šiuo klausimu Bendrasis Teismas rėmėsi tuo, kad nėra konkrečių duomenų, kurie leistų manyti, jog visi suplanuoti pardavimai buvo susiję su šio regiono dalimis už EEE ribų. Tačiau toks konstatavimas turi būti aiškinamas atsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 287 ir 288 punktus, iš kurių matyti, kad, Bendrojo Teismo nuomone, per posėdį pateiktas teiginys, jog galbūt visi šie kompiuteriai buvo skirti vietovėms už EEE ribų, yra paprasčiausias *Intel* prasimanymas, kuriam pagrįsti ji nepateikė jokių argumentų.
- 61 Vadinasi, šis argumentas nepagrįstas.
- 62 Ketvirta, galiausiai dėl *Intel* argumentų, susijusių su tuo, kad Bendrasis Teismas taikė įgyvendinimo kriterijų, pakanka pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 297 punkte Bendrasis Teismas nurodė, jog nagrinėjo šį kriterijų tik išsamumo sumetimais.
- 63 Kaltinimai, pateikti dėl perteklinių skundžiamo sprendimo motyvų, negali būti šio sprendimo panaikinimo pagrindas (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Prancūzija / People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Taigi šie argumentai turi būti atmesti kaip nereikšmingi.
- 65 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad reikia atmesti visą apeliacinio skundo penktąjį pagrindą.

Dėl apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo, grindžiamo esminiu procedūros trūkumu, turėjusiu įtakos „Intel“ teisei į gynybą

Šalių argumentai

- 66 Apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas, kurį reikia nagrinėti kaip antrą, nes jis susijęs su Komisijos vykdyta administracine procedūra, grindžiamas Komisijos ir D1 pokalbio procedūriniu įforminimu. Šį pagrindą sudaro trys dalys.
- 67 Pirma, *Intel* teigimu, Bendrasis Teismas suklydo, kai skundžiamo sprendimo 612 punkte nusprendė, kad Komisija nepažeidė Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, siejamo su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu.
- 68 Viena vertus, skundžiamo sprendimo 614 punkte Bendrasis Teismas dirbtinai atskyrė formalias apklausas nuo neformalių pokalbių. Remdamasi 2009 m. liepos 14 d. Europos ombudsmeno sprendimu *Intel* teigia, kad bet koks susitikimas su trečiuoju asmeniu, per kurį siekiama gauti su tiriamuoju objektu susijusios informacijos, yra apklausa, kaip ji suprantama pagal minėtą 19 straipsnį, todėl turi būti užfiksuota.
- 69 Kita vertus, tuo atveju jei Reglamentas Nr. 1/2003 turėtų būti aiškinamas taip, kad būna tokių neformalių pokalbių, kurių nereikia fiksuoti, *Intel* mano, kad pokalbis su D1 nepriklauso šiai kategorijai, todėl Komisija privalėjo užfiksuoti minėto pokalbio turinį, nes per tą pokalbį, kuris tęsėsi penkias valandas, buvo aptarti labai svarbūs ir objektyviai su tiriamuoju objektu susiję klausimai.

- 70 Antra, *Intel* tvirtina, kad Bendrasis Teismas neteisingai pripažino, jog procedūros trūkumas, kurią lėmė Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, aiškinamo kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu, pažeidimas, gali būti ištaisytas pateikus *Intel* nekonfidencialią rašto, kuriame išdėstyti darbotvarkės klausimai, susiję su svarbiausiais aptariamose apklausos momentais, tačiau nėra trumpai išdėstyto D1 pareiškimų turinio, versiją. Šiuo klausimu *Intel* nurodo, kad tame rašte nebuvo trumpai išdėstytų aptartų klausimų, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 622 punkte pažymi Bendrasis Teismas, o tik pateiktas per apklausą paliestų temų sąrašas.
- 71 Be to, *Intel* pažymi, kad Komisijos argumentas, suformuluotas jos atsiliepime į apeliacinį skundą, jog pavėluotas atmintinės pateikimas ištaisė *Intel* teisės į gynybą pažeidimą, negali būti suderinamas su visišku D1 pareiškimų turinio aptariamame rašte nepateikimu arba su Komisijos pripažinimu, kad šiame rašte neturėjo būti tiksliai ar išsamiai išdėstytas aptariamo susitikimo turinys.
- 72 Trečia, *Intel* mano, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nepritaikė 2011 m. spalio 25 d. Sprendime *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686) suformuluoto kriterijaus. Skundžiamo sprendimo 630 punkte teigdamas, kad teisiniu požiūriu *Intel* turėjo pakankamai galimybių atkurti aptariamo pokalbio turinį, nors pati jame nedalyvavo, Bendrasis Teismas įpareigojo ją įrodyti informacijos, kuri jai niekada nebuvo pateikta, turinį.
- 73 ACT pritaria *Intel* argumentams, pateiktiems grindžiant apeliacinio skundo ketvirtąjį pagrindą, ir pažymi, be kita ko, kad negalima atmesti prielaidos, jog D1 išreikšta nuomonė būtų buvusi naudinga *Intel* gynybai, nes per 2003 m. vykusią procedūrą *US Federal Trade Commission* (Jungtinių Valstijų federalinė konkurencijos tarnyba) jis buvo pateikęs kaltę paneigiančių įrodymų.
- 74 Komisija ne tik mano, kad apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas yra nereikšmingas; pagal ją, pirma, Europos ombudsmeno sprendimas, kuriuo remiasi *Intel*, negali būti pagrindas įrodant teisės klaidą, nes *Intel* neginčijo skundžiamo sprendimo 617 punkto, kuriame nurodyta, kad aptariamo susitikimo tikslas nebuvo surinkti įrodymų pasirašyto protokolo ar pareiškimų forma pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį. Komisija priduria, kad skundžiamo sprendimo 614–616 punktuose Bendrasis Teismas palygino pagal šio reglamento 19 straipsnį gautos informacijos ir to paties reglamento 18 straipsnyje minėtos informacijos pobūdį, paskui padarė išvadą, kad šis susitikimas nebuvo minėtame 19 straipsnyje nurodyta apklausa.
- 75 Komisija teigia, antra, kad pateikus vidaus raštą buvo pakankamai ištaisytas nurodytas procedūros trūkumas. Ji priduria, kad tai, jog *Intel* nedalyvavo aptariamame susitikime, neįrodo, kad skundžiamo sprendimo 631 punkte padarius išvadą, jog įrodymą galima atkurti, buvo padaryta klaida. Iš tikrųjų *Intel* paneigia savo pačios pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus, kad D1 pareiškimus galima atkurti, bent jau tam, kad būtų konstatuota, jog tais pareiškimais tikrai buvo paneigiama kaltė.
- 76 Trečia, Komisija teigia, kad nagrinėjamo atvejo aplinkybės skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2011 m. spalio 25 d. Sprendimas *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686), aplinkybių; tame sprendime buvo remiamasi teisės į gynybą pažeidimu, konstatavus, jog *Solvay SA* užima atitinkamoje rinkoje dominuojančią padėtį; ši išvada buvo grindžiama nuginčijama prezumpcija.
- 77 Komisija taip pat mano, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai 2011 m. spalio 25 d. Sprendime *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686) suformuotą jurisprudenciją taikė nagrinėjamo atvejo aplinkybėms, kad galėtų konstatuoti, jog teisė į gynybą nepažeista.
- 78 Kadangi visi D1 pareiškimai, paneigiantys nuolaidų už išimtinumą buvimą, skundžiamo sprendimo 582 punkte buvo pripažinti nepatikimais, palyginti su kitais pateiktais įrodymais, Komisija mano, kad kategoriškiausių D1 paneigiančių pareiškimų stenograma nebūtų suteikusi *Intel* jokios naudos.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 79 Pirmiausia Komisija nurodo, kad apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas neturi reikšmės, nes skundžiamame sprendime padaryta išvada, jog *Intel* taikė *Dell* nuolaidas už išimtinumą, neginčijama.
- 80 Vis dėlto šį argumentą reikia atmesti, nes pateikdama šį pagrindą apeliante prašo, pirma, sumažinti skirtos baudos dydį ir, antra, panaikinti ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su *Dell*, nurodant, kad neužfiksavusi pokalbio su D1 Komisija paliko ją be įrodymų ir taip pažeidė jos teisę į gynybą.
- 81 Taigi reikia išnagrinėti šio pagrindo pagrįstumą.
- 82 Šiame pagrindė *Intel* Bendrąjį Teismą kaltina dėl teisės klaidos, kurią šis padarė skundžiamo sprendimo 612 punkte, kai nusprendė, kad Komisija nepažeidė Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio, aiškiamo kartu su Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsniu.
- 83 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kaip tai skundžiamo sprendimo 621 punkte padarė Bendrasis Teismas, kad iš Komisijos vidaus rašto dėl pokalbio su D1 matyti, jog per susitikimą su juo, kuris tęsėsi daugiau kaip penkias valandas, nagrinėtos temos buvo susijusios su klausimais, turinčiais objektyvų ryšį su tyrimo esme. Be to, D1 buvo vienas iš pagrindinių didžiausios *Intel* klientės vadovų ir, kaip pažymėjo *Intel* ir niekas jai neprieštaravo, buvo atsakingas konkrečiai už jo įmonės ir *Intel* santykių priežiūrą. Remiantis tuo darytina išvada, kad per Komisijos pokalbį su D1 buvo siekiama surinkti informacijos, susijusios su jos atliekamo tyrimo dėl *Intel* dalyku, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalį; beje, Komisija neginčijo šios aplinkybės.
- 84 Pirmiausia dėl kritikuojamo skirtumo tarp formalių apklausų ir neformalių pokalbių, kurių nustatė Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 614 punkte, iš paties Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalies teksto matyti, kad pastaroji turi būti taikoma bet kokiam pokalbiui, per kurį siekiama surinkti su tiriamuoju objektu susijusios informacijos.
- 85 Reglamento Nr. 1/2003 25 konstatuojamojoje dalyje šiuo klausimu paaiškinama, kad šiuo reglamentu siekiama padidinti Komisijos tyrimo įgaliojimus, be kita ko, suteikiant jai teisę apklausti bet kurį asmenį, galintį turėti naudingos informacijos, ir užfiksuoti jo paaiškinimus.
- 86 Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalis yra teisinis pagrindas, kuriuo remdamasi Komisija, atlikdama tyrimą, turi teisę apklausti asmenį; tai matyti iš šio reglamento parengiamųjų dokumentų (žr. Tarybos reglamento dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo, keičiančio reglamentus (EEB) Nr. 1017/68, (EEB) Nr. 2988/74, (EEB) Nr. 4056/86 ir (EEB) Nr. 3975/87 [COM (2000) 582 *final*, OL C 365E, 2000, p. 284], pasiūlymą).
- 87 Iš šios nuostatos formuluotės ar jos siekiamo tikslo nematyti, kad teisės aktų leidėjas būtų norėjęs atskirti dvi su tiriamuoju objektu susijusias pokalbių kategorijas arba pašalinti tam tikrus pokalbius iš minėtos nuostatos taikymo srities.
- 88 Taigi skundžiamo sprendimo 614–618 punktuose Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad, kiek tai susiję su apklausomis, kurias Komisija vykdo atlikdama tyrimą, reikia skirti formalias apklausas, kurioms taikoma Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnis, ir neformalius pokalbius, kurie nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį.
- 89 Antra, kadangi *Intel* teigia, kad Komisija privalo fiksuoti visus pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalį vykdomus pokalbius, pirmiausia reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta, kad Komisija „taip pat informuoja apklausiamą asmenį apie savo ketinimus įrašyti apklausą“, turi būti suprantama ne taip, kad apklausos fiksavimas yra neprivalomojo pobūdžio, o taip, kad Komisija privalo įspėti atitinkamą asmenį apie numatytą apklausos fiksavimą.

- 90 Toliau Reglamento Nr. 773/2003 3 straipsnio 3 dalis, kurioje nurodyta, kad „Komisija gali įrašyti apklausiamų asmenų pareiškimus bet kokia forma“, reikia, kaip teisingai skundžiamo sprendimo 617 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, kad jei Komisija, gavusi apklausiamojo asmens sutikimą, nusprendžia atlikti apklausą pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalį, ji privalo užfiksuoti visą pokalbį, nesvarbu, kokią fiksavimo formą Komisija pasirinks.
- 91 Taigi Komisijai nustatyta pareiga bet kuria jos pasirinkta forma fiksuoti visus savo pokalbius pagal Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnį, vykdomus siekiant surinkti su jos tiriamu objektu susijusios informacijos.
- 92 Dėl klausimo, ar skundžiamo sprendimo 622 punkte Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad per administracinę procedūrą pateikus *Intel* nekonfidencialią vidaus rašto, kurį Komisija parengė dėl savo susitikimo su D1, versiją buvo ištaisyta spraga, susijusi su tuo, kad nebuvo užfiksuota per tą susitikimą atlikta apklausa, reikia pažymėti, kad nors iš tikrųjų, kaip Bendrasis Teismas nurodė skundžiamo sprendimo 635 ir 636 punktuose, šiame vidaus rašte pateikta per ginčijamą apklausą aptartų temų santrauka, jame vis dėlto nėra jokių duomenų apie per šį susitikimą vykusią pokalbių turinį, visų pirma apie per šią apklausą D1 pateiktą informaciją rašte nurodytais klausimais. Esant tokioms aplinkybėms, Bendrasis Teismas neteisingai nusprendė, kad minėto vidaus rašto išsiuntimas *Intel* per administracinę procedūrą ištaisė ankstesnę procedūros spragą, susijusią su aptariamos apklausos neužfiksavimu.
- 93 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, pirma, kai kalbėdamas apie su Komisijos tyrimo objektu susijusius pokalbius nustatė skirtumą tarp formalių apklausų, kurioms taikomos susijusios Reglamento Nr. 1/2003 19 straipsnio 1 dalies ir Reglamento Nr. 773/2004 3 straipsnio nuostatos, ir neformalių pokalbių, nepatenkančių į šių nuostatų taikymo sritį, antra, kai manė, jog Komisijos tarnybų ir D1 susitikimas, nors buvo susijęs su tokiu Komisijos atliekamu tyrimu, nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį dėl to, kad tai nebuvo formali apklausa, trečia, kai taip pat nusprendė, kad nekonfidencialios vidaus rašto, kurį Komisija parengė dėl šio susitikimo, versijos pateikimas *Intel* per administracinę procedūrą ištaisė to pokalbio neužfiksavimą.
- 94 Vis dėlto, jei dėl Bendrojo Teismo sprendimo motyvų pažeidžiama Sąjungos teisė, bet rezoliucinė dalis pasirodo pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų, dėl tokio pažeidimo šis sprendimas neturi būti panaikintas, tačiau reikia pakeisti jo motyvus (2011 m. birželio 9 d. Sprendimo *Comitato „Venezia vuole vivere“ ir kt. / Komisija*, C-71/09 P, C-73/09 P ir C-76/09 P, EU:C:2011:368, 118 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 95 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 611 punkte Bendrasis Teismas nurodė, jog šalys sutaria, kad, siekdama apkaltinti *Intel*, ginčijamame sprendime Komisija nesirėmė per pokalbį su D1 gauta informacija.
- 96 Taigi, kadangi *Intel* teigia, kad D1 pateikė Komisijai kaltę paneigiančių įrodymų, kuriuos ši turėjo tinkamai užfiksuoti protokole, su kuriuo *Intel* turi turėti galimybę susipažinti, reikia priminti, kad, kiek tai susiję su kaltę paneigiančio dokumento neperdavimu, atitinkama įmonė turi įrodyti, kad jo neatskleidimas galėjo turėti įtakos procedūros eigai ir Komisijos sprendimo turiniui šios įmonės nenaudai (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 97 Tad įmonė turi įrodyti, jog kaltę paneigiančius dokumentus ji būtų galėjusi panaudoti savo gynybai taip, kad jeigu būtų turėjusi galimybę jais remtis per administracinę procedūrą, būtų galėjusi pateikti informacijos, kuri nesutampa su Komisijos tuo etapu padarytomis išvadomis, todėl būtų galėjusi padaryti kokią nors įtaką Komisijos sprendime pateiktiems vertinimams (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 98 Remiantis tuo darytina išvada, jog atitinkama įmonė turi įrodyti ne tik tai, kad neturėjo galimybės susipažinti su tam tikrais kaltę paneigiančiais įrodymais, bet ir tai, kad ji juos būtų galėjusi panaudoti savo gynybai (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 24 punktą).
- 99 Vis dėlto nagrinėjamu atveju iš Bendrojo Teismo išsamios analizės, atliktos skundžiamo sprendimo 629–659 punktuose, matyti, kad per administracinę procedūrą *Intel*, be nekonfidencialios vidaus rašto, kurį Komisija parengė dėl susitikimo su D1, versijos, gavo „kitą dokumentą“, kuriame buvo išdėstyti *Dell* rašytiniai atsakymai į D1 per tą pokalbį žodžiu pateiktus klausimus.
- 100 Be to, kaip pažymėta skundžiamo sprendimo 44–49 ir 628 punktuose, nors *Intel* buvo suteikta galimybė pateikti per procesą Bendrajame Teisme savo pastabas dėl nekonfidencialios šio vidaus rašto versijos, kurioje buvo duomenų apie pokalbių turinį, vis dėlto ji nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių daryti prielaidą, kad per minėtą pokalbį Komisija neužfiksavo kaltę paneigiančių įrodymų, kurie galėtų būti panaudoti jos gynybai, nes tariamai galėjo suteikti kitokią prasmę ginčijamame sprendime pateiktiems tiesioginiams dokumentiniams įrodymams tam, kad įrodytų aptariamų veiksmų sąlygotumą.
- 101 Be kita ko, kaip teigia Komisija, *Intel* nepasinaudojo pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento (skundžiamo sprendimo priėmimo dieną galiojusi redakcija) 68–76 straipsnius turėta galimybe prašyti pašaukti D1 į Bendrąjį Teismą. Ji Bendrajame Teisme net neįrodė, kad bandė susisiekti su D1, kad šis patvirtintų, jog per apklausą pateikė kaltę paneigiančių įrodymų, kurie galėtų būti panaudoti *Intel* gynybai.
- 102 Tokiomis aplinkybėmis šio sprendimo 93 punkte nurodytos teisės klaidos, padarytos skundžiamame sprendime, negali paneigti skundžiamo sprendimo 625 punkte padarytos išvados, kad nebuvo padaryta *Intel* teisę į gynybą pažeidžiančio administracinės procedūros pažeidimo, dėl kurio ginčijamas sprendimas galėtų netekti galios (šiuo klausimu žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija ir kt. / Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 164 punktą).
- 103 Taigi apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo pirmą ir antrą dalis reikia atmesti kaip neturinčias reikšmės (šiuo klausimu žr. 2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / IPK International*, C-336/13 P, EU:C:2015:83, 66 punktą).
- 104 Kadangi apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo trečia dalis yra susijusi su 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686) taikymu nagrinėjamam atvejui, reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas pateikė savo nuomonę šiuo klausimu, išsamumo sumetimais nagrinėdamas hipotetinius procedūros klaidos padarinius ginčijamam sprendimui.
- 105 Kaltinimai, pateikti dėl perteklinių Bendrojo Teismo sprendimo motyvų, negali būti pagrindas šiam sprendimui panaikinti, todėl yra nereikšmingi (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Prancūzija / People's Mojahedin Organization of Iran*, C-27/09 P, EU:C:2011:853, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 106 Taigi apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo trečia dalis yra atmestina kaip nereikšminga.
- 107 Darytina išvada, kad reikia atmesti visą apeliacinio skundo ketvirtąjį pagrindą.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, grindžiamo teisės klaida, padaryta dėl to, kad ginčijamos nuolaidos nebuvo įvertintos atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes

Šalių argumentai

- 108 Apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą, kurį reikia nagrinėti kaip trečią, nes jis susijęs su piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį, kvalifikavimu, sudaro trys dalys.
- 109 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje *Intel* tvirtina, kad lojalumo nuolaidos gali būti laikomos piktnaudžiavimu tik išnagrinėjus visas svarbias aplinkybes ir nustatčius, ar nuolaidos gali riboti konkurenciją. *Intel* remiasi, be kita ko, 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Tomra Systems ir kt. / Komisija* (C-549/10 P, EU:C:2012:221) 70 ir 71 punktais ir daro išvadą, kad visos aplinkybės turi būti išnagrinėtos, kalbant tiek apie nuolaidas už išimtinumą, tiek apie kitas nuolaidas, turinčias lojalumą formuojantį poveikį.
- 110 *Intel* priduria, kad nei iš SESV 102 straipsnio formuluotės, nei iš jo struktūros nematyti, kad tam tikrų rūšių veiksmai, jeigu juos vykdo dominuojančią padėtį užimanti įmonė, turi būti pripažinti antikonkurenciniais dėl savo pobūdžio.
- 111 *Intel* teigia, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją siekiant konstatuoti, jog piktnaudžiuojama dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį, reikia išnagrinėti visas aplinkybes, įskaitant nagrinėjamų nuolaidų dydį, jų suteikimo trukmę, atitinkamas rinkos dalis, klientų poreikius ir galimybę nuolaidomis išstumti konkurentą, kuris yra toks pat produktyvus (*as efficient competitor test*, toliau – AEC kriterijus), kad būtų galima nustatyti, kad tokios nuolaidos gali riboti konkurenciją, todėl jos yra piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį.
- 112 Be to, skundžiamo sprendimo 94 punkte pateiktas Bendrojo Teismo teiginys, jog dominuojančią padėtį užimanti įmonė galėjo įrodyti, kad jos elgesys objektyviai būtinas, yra klaidinga galimybė, nes minėto sprendimo 89 punkte Bendrasis Teismas tvirtino, kad tokio elgesio teigiamas poveikis negali būti pripažintas. Maža to, dėl tokio Komisijos požiūrio įrodinėjimo pareiga būtų perkelta *Intel*, nes ji turėtų pateisinti savo elgesį dar Komisijai neįrodžius, kad dėl jo gali būti ribojama konkurencija.
- 113 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje dalyje *Intel* Bendrąjį Teismą kaltina tuo, kad šis neįvertino konkurencijos ribojimo tikimybės. Taigi tai, kad ginčijamos nuolaidos skundžiamame sprendime buvo kvalifikuotos arba analizuojamos kaip nuolaidos už išimtinumą, neturėtų leisti nenagrinėti jų galimybės riboti konkurenciją.
- 114 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečioje dalyje *Intel* nurodo, kad skundžiamo sprendimo 172–197 punktuose Bendrojo Teismo atlikta nuolaidų galimybės riboti konkurenciją analizė, kuria siekta įrodyti, jog dėl nagrinėjamo elgesio nuolaidų gavėjų atžvilgiu galėjo būti ribojama konkurencija, yra nepakankama ir neištaiso anksčiau nustatytų teisės klaidų.
- 115 Bendrasis Teismas nepagrįstai neatsižvelgė į tam tikras svarbias aplinkybes, pavyzdžiui, į tai, kad ginčijamos nuolaidos nepakankamai dengia rinką, kad ginčijami veiksmai tęsėsi neilgai, kad nebuvo sudaroma kliūčių ir kainos greitai mažėjo, taip pat į iš anksto atliktą tokio pat produktyvaus konkurento analizę.
- 116 Dėl rinkos dalies, kurioje taikomos ginčijamos nuolaidos, dydžio Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad rinkos dalis, kurioje vykdomas ginčijamas elgesys, yra didelė. Aprėpties procentinis dydis, vidutiniškai 14 %, negali būti lyginamas su 39 % atitinkamos rinkos pavertimu neprieinama byloje, kurioje priimtas 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimas *Tomra Systems ir kt. / Komisija*

- (C-549/10 P, EU:C:2012:221), ir 40 % – byloje, kurioje priimtas 2003 m. spalio 23 d. Sprendimas *Van den Bergh Foods / Komisija* (T-65/98, EU:T:2003:281). Šiuo atžvilgiu *Intel* nepritaria Komisijos argumentui, kad rinkos, kurioje buvo vykdomi ginčijami veiksmai, aprėpties klausimas nėra svarbus, nes susijęs tik su konkrečiais padariniais. *Intel* atsako, kad nemaža rinkos aprėptis yra būtinas veiksnys konstatuojant piktnaudžiavimą.
- 117 Dėl ginčijamų veiksmų trukmės *Intel* mano, kad trumpalaikiai susitarimai nedaro jokie realaus ar galimo neigiamo poveikio. *Intel* priduria, kad skundžiamo sprendimo 113 punkte teigdamas, jog susitarimai nebuvo trumpalaikiai, Bendrasis Teismas rėmėsi ne kiekvieno atskiro susitarimo trukme, o bendra įvairių susitarimų trukme, todėl negalėjo atsižvelgti į tai, jog *Intel* klientai galėjo dažnai nesilaikyti susitarimų. Šiuo klausimu *Intel* ginčija Komisijos teiginį, kad jos OEM klientai negalėjo nesilaikyti su ja sudarytų susitarimų, nepaisant jų trumpos trukmės. Neginčijama aplinkybė, kad *Dell* pakeitė tiekėją į ADM, nors *Intel* taikomos nuolaidos buvo didžiausios, įrodo, kad keitimo galimybė buvo reali.
- 118 Dėl argumento, kad dėl ginčijamų nuolaidų rinka nebuvo paversta neprieinama, *Intel* mano, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į pajėgumų apribojimus, su kuriais susidūrė AMD ir kurie trukdė jai atitikti su CPU susijusius poreikius, todėl vienintelė *Dell* ir *Lenovo* tiekėja atitinkamais laikotarpiais buvo *Intel*.
- 119 Kiek tai susiję su AEC kriterijaus svarba, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nemanė, jog ginčijamame sprendime Komisijos atliktas nagrinėjimas yra svarbus ir yra kontrolės, kurią jis turi atlikti siekdamas įvykdyti pagal 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos reikalavimus, dalis. *Intel* nuomone, nesvarbu, ar Komisija privalėjo taikyti šį kriterijų. Tačiau, kadangi ji atliko tokį nagrinėjimą, į teisingai įvertintus rezultatus turėjo būti atsižvelgta kaip į aplinkybes, kurios yra svarbios įrodant konkurencijos ribojimo tikimybę.
- 120 ACT iš esmės pritaria *Intel* argumentams.
- 121 Komisija mano, kad apeliacinio skundo pirmasis pagrindas pagrįstas niekuo neparemtu teiginiu, kad nuolaidos už išimtinumą yra paprasčiausia kainodaros politikos rūšis. Todėl Teisingumo Teismas neturėtų nagrinėti pirmojo pagrindo.
- 122 Komisija taip pat nurodo, kad nuolaidos už išimtinumą turi tokių antikonkurencinių požymių, kad paprastai net nereikia įrodyti, ar jos gali riboti konkurenciją. Šios nuolaidos turi atgrasomąjį poveikį, pasireiškiantį įmonės klientės baimė prarasti nuolaidas neginčijamoje rinkos dalyje. Remiantis tuo darytina išvada, kad paprastai tokios nuolaidos riboja klientų laisvę pasirinkti tiekimo šaltinius pagal patraukliausią pasiūlymą.
- 123 Be to, *Intel* klaidingai aiškino 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Tomra Systems ir kt. / Komisija* (C-549/10 P, EU:C:2012:221) 70 ir 71 punktus ir teigė, kad šie punktai susiję su nuolaidomis už išimtinumą.
- 124 Komisija mano, kad argumentai, kuriuos *Intel* pateikė antroje vietoje, nepriimtini dėl to, kad ji nesiremia jokia teisės klaida.
- 125 Bet kuriuo atveju minėti argumentai neturi reikšmės, nes skundžiamo sprendimo 172–197 punktuose, Bendrasis Teismas nusprendė, jog dėl *Intel* elgesio galėjo būti ribojama konkurencija.
- 126 Taip pat Komisija priduria, kad teisinis kriterijus, suformuotas jurisprudencijoje, susijusioje su į klientų išstūmimą nukreipta kainodara, neturi būti taikomas nuolaidoms už išimtinumą. Šiuo klausimu ji paaiškina, kad Teisingumo Teismas galėjo taikyti teisinį piktnaudžiavimo nustatant kainas vertinimo

kriterijų nuolaidų sistemoms 2012 m. balandžio 19 d. Sprendime *Tomra Systems ir kt. / Komisija* (C-549/10 P, EU:C:2012:221), tačiau tame sprendime jis aiškiai pakartojo, kad dominuojančią padėtį užimanti įmonė piktnaudžiauja šia padėtimi, kai taiko tokią nuolaidų sistemą.

127 Galiausiai Komisija mano, kad Teisingumo Teismas neprivalo nagrinėti *Intel* argumentų dėl skundžiamo sprendimo 172–197 punktų, nes Bendrasis Teismas tik siekdamas išsamumo išnagrinėjo klausimą, ar ginčijamame sprendime Komisija įrodė, kad dėl *Intel* elgesio galėjo būti ribojama konkurencija.

128 Be to, Komisija nurodo, kad skundžiamame sprendime teisės požiūriu pakankamai įrodytas bendros strategijos buvimas ir kad *Intel* argumentai šiuo klausimu nepriimtini, nes jais siekiama, kad faktinės aplinkybės būtų įvertintos iš naujo. Taip pat ji atsako į *Intel* argumentus dėl rinkos aprėpties svarbos ir veiksmų trukmės.

Teisingumo Teismo vertinimas

129 Pirma, apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje ir antroje dalyse *Intel*, palaikoma ACT, iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis pripažino, jog nagrinėjami veiksmai gali būti kvalifikuoti kaip piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi, kaip tai suprantama pagal SESV 102 straipsnį, prieš tai neišnagrinėjęs visų bylos aplinkybių ir neįvertinęs tikimybės, kad konkurencijos ribojimą lėmė šis elgesys.

130 Antra, apeliacinio skundo pirmojo pagrindo trečioje dalyje *Intel* kritikuoja analizę, kurią Bendrasis Teismas atliko išsamumo sumetimais, be kita ko, skundžiamo sprendimo 172–197 punktuose, kuriuose buvo išnagrinėta nuolaidų ir bendrovėms *Dell*, *HP*, *NEC*, *Lenovo* ir *MSH* atliktų mokėjimų galėjimas bylos aplinkybėmis riboti konkurenciją.

131 Šiomis aplinkybėmis *Intel* ginčija, be kita ko, Bendrojo Teismo vertinimą dėl Komisijos šioje byloje taikyto AEC kriterijaus svarbos.

132 Konkrečiai kalbant, ji teigia: kadangi Komisija taikė tokį kriterijų, Bendrasis Teismas turėjo išnagrinėti jos argumentus dėl to, jog minėto kriterijaus taikymui būdinga daug klaidų, ir jeigu jis būtų teisingai taikomas, būtų padaryta išvada, priešinga tai, kurią padarė Komisija, t. y. kad ginčijamos nuolaidos negalėjo riboti konkurencijos.

133 Šiuo klausimu reikia priminti, kad SESV 102 straipsniu visiškai nesiekama kliudyti įmonei užimti dominuojančią padėtį rinkoje dėl savo nuopelnų. Šia nuostata taip pat nesiekama užtikrinti, kad mažiau produktyvūs nei dominuojančią padėtį užimanti įmonė konkurentai liktų rinkoje (be kita ko, žr. 2012 m. kovo 27 d. Sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 21 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

134 Taigi bet koku konkurento išstūmimu nebūtinai daroma žala konkurencijai. Iš esmės konkurencija pagal nuopelnus gali lemti išnykimą iš rinkos ar susilpninti konkurentus, kurie mažiau produktyvūs, todėl ne tokie patrauklūs vartotojams, be kita ko, kainų, pasirinkimo, kokybės ar naujovių atžvilgiu (be kita ko, žr. 2012 m. kovo 27 d. Sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

135 Vis dėlto dominuojančią padėtį užimanti įmonė turi ypatingą pareigą savo elgesiu nepažeisti veiksmingos ir neiškraipytos konkurencijos vidaus rinkoje (be kita ko, žr. 1983 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin / Komisija*, 322/81, EU:C:1983:313, 57 punktą; taip pat 2012 m. kovo 27 d. Sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 23 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 136 Būtent todėl pagal SESV 102 straipsnį draudžiama, be kita ko, dominuojančiai įmonei imtis veiksmų, kurie turi jos konkurentų, laikomų tokiais pat produktyviais kaip ir ji, išstūmimo iš rinkos poveikį, ir taip sustiprinti savo dominuojančią padėtį pasitelkiant priemones, kurios skiriasi nuo konkurencijos remiantis nuopelnais priemonių. Atsižvelgiant į tai, ne kiekviena konkurencija pagal kainas gali būti laikoma teisėta (šiuo klausimu žr. 2012 m. kovo 27 d. Sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 25 punktą).
- 137 Šiuo klausimu jau nuspręsta, kad jei rinkoje dominuojančią padėtį užimanti įmonė susaisto pirkėjus, nors ir jų pačių prašymu, pareiga ar pažadu išimtinai tik iš jos pirkti visą arba didžiąją dalį jiems reikalingos produkcijos, tai laikoma piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi pagal SESV 102 straipsnį, neatsižvelgiant į tai, ar pareiga paprasčiausiai nustatyta, ar už jos laikymąsi taikomos nuolaidos. Taip pat yra ir tuo atveju, kai tokia įmonė, nesusiedama pirkėjų formaliu įsipareigojimu, taiko pagal su pirkėjais sudarytas sutartis arba vienašališkai nuolaidų už lojalumą sistemą, t. y. nuolaidas, susietas su sąlyga, kad klientas, neatsižvelgiant, beje, į jo pirkimų dydį, įsigytų visą arba didžiąją dalį reikiamos produkcijos išimtinai iš dominuojančią padėtį rinkoje užimančios įmonės (žr. 1979 m. vasario 13 d. Sprendimo *Hoffmann-La Roche / Komisija*, 85/76, EU:C:1979:36, 89 punktą)
- 138 Vis dėlto ši jurisprudencija turi būti patikslinta tuo atveju, kai atitinkama įmonė per administracinę procedūrą, remdamasi patvirtinančiais įrodymais, teigia, kad jos elgesys negalėjo riboti konkurencijos ir juo labiau daryti jai inkriminuojamą išstūmimo poveikį.
- 139 Tokiu atveju Komisija ne tik privalo išnagrinėti, pirma, įmonės dominuojančios padėties svarbą atitinkamoje rinkoje ir, antra, kokioje rinkos dalyje buvo vykdomi ginčijami veiksmai, taip pat nagrinėjamų nuolaidų suteikimo sąlygas ir tvarką, jų trukmę ir dydį, bet taip pat turi įvertinti, ar galėjo egzistuoti strategija, pagal kurią siekta išstumti bent jau tokius pačius produktyvius konkurentus (pagal analogiją žr. 2012 m. kovo 27 d. Sprendimo *Post Danmark*, C-209/10, EU:C:2012:172, 29 punktą).
- 140 Išstūmimo galimybės nagrinėjimas taip pat svarbus vertinant klausimą, ar nuolaidų sistema, kuriai iš principo taikomas SESV 102 straipsnyje nustatytas draudimas, gali būti objektyviai pateisinama. Be to, konkurentų išstūmimo poveikį, kurį turi tokia sistema ir kuris yra nepalankus konkurencijai, gali kompensuoti ar net viršyti efektyvumo nauda, kuri suteikiama vartotojui (2007 m. kovo 15 d. Sprendimo *British Airways / Komisija*, C-95/04 P, EU:C:2007:166, 86 punktas). Toks konkurencijai palankaus ir nepalankaus ginčijamų veiksmų poveikio suderinimas Komisijos sprendime gali būti atliktas tik išanalizavus bent jau tokių pačių produktyvių konkurentų išstūmimo galimybę, kuri būdinga aptariamiems veiksams.
- 141 Jei sprendime, kuriame konstatuojama, kad nuolaidų sistema yra piktnaudžiaujama, Komisija atlieka tokią analizę, Bendrasis Teismas turi išnagrinėti visus ieškovės argumentus, kuriais siekiama užginčyti Komisijos išvadą dėl atitinkamos nuolaidų sistemos galimybės išstumti konkurentus pagrįstumą.
- 142 Nagrinėjamu atveju Komisija ginčijamame sprendime pabrėžė, kad aptariamos nuolaidos dėl savo pobūdžio gali riboti konkurenciją, todėl nebuvo būtina nagrinėti visų bylos aplinkybių ir taikyti AEC kriterijaus, norint konstatuoti piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi (be kita ko, žr. šio sprendimo 925 ir 1760 punktus); vis dėlto ji išsamiai išnagrinėjo šias aplinkybes ir to sprendimo 1002–1576 punktuose detalai išdėstė taikant AEC kriterijų atliktą analizę, kurią atlikusi minėto sprendimo 1574 ir 1575 punktuose padarė išvadą, jog toks pats produktyvus konkurentas turėjo taikyti nekonkurencingas kainas, todėl dėl aptariamos nuolaidų sistemos toks konkurentas galėjo būti išstumtas iš rinkos.
- 143 Darytina išvada, kad ginčijamame sprendime AEC kriterijus vaidino svarbų vaidmenį Komisijai vertinant nuolaidų sistemos galėjamą daryti išstūmimo poveikį tokiems patiems produktyviems konkurentams.

- 144 Šiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas privalėjo išnagrinėti visus *Intel* argumentus dėl šio kriterijaus.
- 145 Skundžiamo sprendimo 151 ir 166 punktuose jis nusprendė, kad nebūtina nagrinėti, ar Komisija pritaikė AEC kriterijų pagal taikytinas taisykles ir ar nepadarė klaidų, taip pat, kad juo labiau nebūtina nagrinėti klausimo, ar *Intel* pasiūlyti alternatyvūs apskaičiavimai buvo atlikti teisingai.
- 146 Taigi išsamumo sumetimais nagrinėdamas bylos aplinkybes Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 172–175 punktuose neatsižvelgė į Komisijos pritaikyto AEC kriterijaus svarbą ir atitinkamai neatsakė į *Intel* dėl šio kriterijaus išsakytą kritiką.
- 147 Vadinasi, nesant būtinybės priimti sprendimą dėl antrojo, trečiojo ir šeštojo pagrindų, reikia panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek Bendrasis Teismas, analizuodamas ginčijamų nuolaidų galimybę riboti konkurenciją, nepagrįstai neatsižvelgė į *Intel* argumentus dėl klaidų, kurias Komisija tariamai padarė taikydama AEC kriterijų.

Dėl bylos grąžinimo Bendrajam Teismui

- 148 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai Bendrojo Teismo sprendimas yra panaikinamas, Teisingumo Teismas pats gali priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti. Tačiau šioje byloje taip nėra.
- 149 Iš tikrųjų Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į *Intel* pateiktus argumentus, tikrindamas, ar ginčijamos nuolaidos gali riboti konkurenciją, turi išnagrinėti faktines ir ekonomines aplinkybes.
- 150 Taigi bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 151 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų per šį apeliacinį procesą, nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Panaikinti 2014 m. birželio 12 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Intel / Komisija* (T-286/09, EU:T:2014:547).**
- 2. Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui.**
- 3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.**

Parašai.